

Z mohistickej knihy: Kniha 1,
kapitoly 4-5
Kniha I, Kapitola IV
Na tému
„Nutnosť štandardov“
Mo Tzu povedal:
Na dosiahnutie čohokoľvek
musí mať človek štandardy.
Nikto ešte bez nich
nič nedosiahol.
Páni, ktorí naplňajú
svoje povinnosti
ako generáli a poradcovia,
majú svoje štandardy.
Dokonca aj remeselníci,
vykonávajúci svoje úlohy,
majú štandardy.
Remeselníci vyrábajú
štvorcové predmety
podľa uholníka,
oblé predmety vyrábajú
podľa kružidla;
rovné čiary kreslia
pomocou pravítka
a kolmicu nadol hľadajú
pomocou kyvadla.
Všetci remeselníci,
či už sú zruční alebo nie,
uplatňujú týchto
päť štandardov.
Iba zruční pracovníci
sú precízni.
Aj keď tí nezruční
pracovníci nedospeli
k precíznosti,
aj tak pracujú lepšie,
keď dodržia tieto štandardy,
než bez nich.
Všetci remeselníci teda
dodržiavajú štandardy
vo svojej práci.
Čo by teda malo byť
brané za vhodný štandard
vo vládnutí?
Ako to bude vyzerat'
u každého, ak
napodobí svojich rodičov?
Na svete je množstvo
rodičov, ale len niekoľko
je veľkodušných.

Pre každého
napodobit' svojich rodičov
znamená napodobit'
neveľkodušných.
Napodobovanie
neveľkodušných
nemôže byť považované
za nasledovanie
náležitého štandardu.
Ako to bude vyzerat'
u každého, ak bude
nasledovat' svojho učiteľa?
Na svete je množstvo
učiteľov, ale len niekoľko
je veľkodušných.
Pre každého
napodobit' svojho učiteľa
znamená napodobit'
neveľkodušného.
Napodobovanie
neveľkodušného
nemôže byť považované
za nasledovanie
náležitého štandardu.
Ako to bude vyzerat'
u každého, ak bude
nasledovat' svojho vládcu?
Na svete je mnoho vládcov
ale len niekoľko
je veľkodušných.
Pre každého
napodobit' svojho vládcu,
znamená napodobit'
neveľkodušného.
Napodobovanie
neveľkodušného
nemôže byť považované
za nasledovanie
náležitého štandardu.
Takže potom
ani rodičia ani učiteľ,
ani vládca nemôžu byť
akceptovaní ako štandard
vo vládnutí.
Čo by teda malo byť
považované za štandard
vo vládnutí?
Nič lepšie,
než nasledovanie Neba.
Nebo je vše – zahŕňajúce

a nestranné
vo svojich aktivitách,
hojné a nekonečné
vo svojom požehnaní,
trvalé a neúnavné
vo svojom vedení.
A teda
keď múdri králi prijali Nebo
ako svoj štandard,
merajú každý svoj
čin a podujatie podľa Neba.
Čo by si Nebo želalo,
to oni uskutočnia,
čo by sa Nebu hnusilo,
tomu sa oni vyhnú.
Takže čo je to,
čo si Nebo želá
a čo je to, čo sa Nebu hnusí?
Zaiste si Nebo želá,
aby si ľudia navzájom
pomáhali a milovali sa
a Nebu sa hnusí,
keď sa ľudia navzájom
nenávidia a škodia si.
Ako vieme,
že si Nebo želá,
aby sa ľudia navzájom
milovali a pomáhali si,
a že sa Nebu hnusí,
keď si ľudia navzájom
škodia a nenávidia sa?
Pretože Nebo miluje
a pomáha ľudom všeobecne.
Ako vieme, že Nebo
miluje a pomáha
všetkým ľudom?
Pretože od všetkých vyžaduje
ale aj prijíma obetné dary
od všetkých.
Všetky krajiny na svete,
veľké či malé,
sú mestami Neba
a všetci ľudia, mladí či starí,
ctihodní či pokorní,
sú jeho poddaní.
Neznamená to,
že Nebo vyžaduje od
všetkých a prijíma obety
od všetkých?
Pretože Nebo vyžaduje

od všetkých a prijíma obety
od všetkých, ako by sme
potom mohli povedať,
že si neželá,
aby sa ľudia navzájom
milovali a pomáhali si?
Takže Nebo požehná
tých, ktorí milujú
a pomáhajú iným.
Tých, ktorí nenávidia
a škodia iným,
Nebo preklína,
pretože sa hovorí, že ten,
kto zavraždí nevinného,
bude stíhaný nešťastím.
Ako inak môžeme vysvetliť
skutočnosť, že ľudia
vraždiaci sa navzájom,
budú Nebom prekliati?
Takto máme istotu,
že si Nebo želá,
aby sa ľudia navzájom
milovali a pomáhali si,
a že Nebo sa hnuší,
keď sa ľudia navzájom
nenávidia a škodia si.
Starovekí múdri králi,
Yu, T'ang, Wen, a Wu
milovali všetkých ľudí
na svete rovnako,
viedli ich k úcte k Nebu
a k uctievaniu duchov.
Mnohý bol ich úžitok,
ktorý priniesli ľudom.
A preto
ich Nebo požehnalo
a učinilo ich cisármi
a všetci feudálni páni v ríši
im preukazovali úctu.
Na druhej strane
zlí králi, Jie,
Zhou, You, a Li,
nenávideli ľudí na svete,
navádzali ľudí,
aby preklínali Nebo
a vysmievali sa duchom.
Veľké boli ujmy,
ktoré spôsobili ľudom.
Preto im Nebo
zoslalo pohromu,

zbavilo ich ríše
aj ich životov
a potomstvo ich odsudzovalo
až do dnešného dňa.
Jie, Zhou, You, a Li,
sú teda tí, ktorí páchali zlo
a poli postihnúť pohromami.
A Yu, T'ang, Wen a Wu
sú tí, ktorí
milovali a pomáhali ľudom
a získali požehnanie.
Teda tu máme tých,
ktorí získali požehnanie,
pretože milovali
a pomáhali ľudom
a taktiež tých,
ktorí boli postihovaní
pohromami, pretože
nenávideli a škodili ľudom.
Kniha I, Kapitola V
„Sedem príčin úzkosti“
Mo Tzu povedal:
Je sedem príčin starostí
pre krajinu
a sú to tieto:
Keď vonkajšie
a vnútorné mestské hradby
nie sú obrániteľné.
Keď sa nepriateľ štátu
blíži a susedia
neprichádzajú na pomoc.
Keď ľudia minuli
všetky svoje prostriedky
na zbytočnosti
a všetky dary boli premrhané
na neschopných mužov,
keď boli prostriedky ľudí
vyčerpané bez toho,
aby prinášali zisk
a pokladnica je prázdna
pre pobavenie
lenivej spoločnosti.
Keď si úradníci cenia
iba svoje platy
a učiteľia iba priateľstvo,
a keď sa podriadení
neodvažujú protestovať
proti zákonom,
ktoré vládca ustanovil
na prenasledovanie.

Keď je pán príliš sebaistý
ohľadne svojej múdrosti
a nikdy sa neporadí.
Keď tí, ktorým ľudia veria,
nie sú lojálni
a tým, ktorí sú lojálni,
ľudia neveria.
Keď plodiny
nepostačujú na jedlo
a ministri
nemôžu byť poverení
zodpovednosťou
a keď ocenenia
nerobia ľudí šťastnými
a trest spôsobuje, že sa boja.
Ak týchto sedem príčin
bude prítomných
v udržiavaní štátu,
štát bude strádať
a pri obrane mesta
bude to mesto
premenené na ruinu
bližiacim sa nepriateľom.
Vždy, keď je týchto
sedem príčin prítomných,
krajinu bude čeliť pohrome.
A teraz, päť zriek
je hlavnou oporou ľudí
a zdrojom
vládcových príjmov.
Keď ľudia stratia
ich podporu,
vládca nemôže mať
žiaden príjem.
A bez jedla nebudú ľudia
zachovávať poriadok.
Preto by mala byť
potrava zabezpečená,
pôda obrozená
a výdavky znižované.
Keď je všetkých päť
zriek zhromaždených,
bude vládci ponúknutých
všetkých päť chutí,
keď nie sú zhromaždené
všetky, nebude ponúknutých
všetkých päť chutí.
Zlyhanie v jednom zrnku
sa nazýva drahota;
zlyhanie v dvoch zrnkách

sa nazýva nedostatok;
 zlyhanie v troch zrnkách
 sa nazýva pohroma;
 zlyhanie v štyroch zrnkách
 sa nazýva nevyhnutnosť;
 zlyhanie vo všetkých piatich
 zrnkách sa nazýva hladomor.
 keď je v krajine drahota,
 všetky mzdy úradníkov
 pod hodnotou ministra
 budú znížené
 o jednu pätinu.
 V prípade nedostatku budú
 znížené o dve pätiny;
 v prípade pohromy budú
 znížené o tri pätiny;
 v prípade nevyhnutnosti
 budú znížené o štyri pätiny
 a ak je v krajine hladomor,
 nebudú žiadne mzdy
 okrem denných prídelov.
 Preto ak
 hladomor a drahota
 prídu do krajiny,
 úradníci zrušia sudy,
 učenci nepôjdu do školy,
 a vládca si neoblečie
 svoje rúcho,
 aby poskytol audienciu.
 Ak žena nosí dieťa
 a pritom ťahá vodu zo studne,
 a dieťa jej pritom spadne
 do studne,
 bude sa samozrejme snažiť
 vytiahnuť ho von.
 Ale hladomor a drahota
 je oveľa väčšia pohroma,
 než spadnutie dieťaťa.
 Nemala by aj v tomto prípade
 byť snaha predísť tomu?
 Ľudia sú mierni a láskaví,
 keď je dobrý rok
 ale sú sebeckí a zlí,
 keď je rok zlý.
 Avšak ako môžu byť
 bráni na zodpovednosť?
 Keď mnohí vyrábajú
 a nemnohí spotrebúvajú,
 potom nebude žiaden zlý rok.
 Naopak,

keď nemnohí vyrábajú
 ale mnohí spotrebúvajú,
 potom nebude
 žiaden dobrý rok.
 Preto sa hovorí:
 nedostatok zásob, zdrojov
 by mal podnietiť k štúdiu
 ročných období
 a potreba jedla vyžaduje
 úspornosť vo výdavkoch.
 Dávni ľudia
 vytvárali bohatstvo
 podľa ročných období.
 Zistili, aké sú zdroje
 bohatstva predtým,
 než produkty upotrebili
 a preto mali hojnosť.
 Mohli by dokonca
 aj starobyli múdri kráľi
 spôsobiť, aby päť zriek
 neustále dozrievalo,
 bola zberaná úroda
 a záplavy a suchá
 sa nikdy nevyskytli?
 A predsa nikto nezamrzol
 ani nehladoval, prečo?
 Bolo to preto, že
 plne využili ročné obdobia
 a boli šetrní vo svojom
 vlastnom živobytí.
 História Hsia hovorí,
 že záplava trvala
 sedem rokov
 v časoch vládcu Yu.
 A história Yin hovorí,
 že sucho navštívilo vládcu
 T'anga na päť rokov.
 Toto sú extrémny,
 čo sa týka katastrof.
 A predsa ľudia nezamrzli
 ani nehladovali.
 Prečo to tak bolo?
 Dôvod spočíval
 v usilovnom vyrábaní
 a šetrnej spotrebe.
 Preto sa nemožno pripraviť
 na hladomor a núdzu,
 pokiaľ nie je uskladnené
 obilie v sýpkach.
 Človek sa nemôže ubrániť,

pokiaľ vnútorné
 a vonkajšie mestské hradby
 nie sú opravené a nemôže
 zvládnuť stav núdze,
 pokiaľ veľké myšlienky
 nie sú dobre premyslené.
 Je aj Zhou boli
 obaja cisármi, pokiaľ ide
 o hodnotu a vlastnili
 celú ríšu,
 a predsa obaja zahynuli
 rukami vládcov krajín
 o veľkosti len
 1/3 štvorcovej míle.
 Aký to má dôvod?
 Pretože sa spoliehali
 na svoju hodnotu a bohatstvo
 a nerobili žiadne opatrenia.
 Preto príprava je to,
 čo by krajina mala
 zdôrazňovať.
 Zásoby sú pokladom krajiny.
 Súčasní vládcovia
 mrhajú obrovskými sumami
 bohatstva,
 aby odmenili nehodných,
 vyprázdňujú pokladnicu,
 aby získavali kočiare a kone,
 vyčerpávajú robotníkov,
 aby stavali paláce
 a poskytovali rozptýlenie.
 V čase ich smrti musia byť
 pre nich znovu zhotovené
 masívne truhly a mnoho rúch.
 Sú im vystavané
 stĺpové siene a pavilóny,
 kým sú nažive
 a hrobky, keď sú mŕtvi.
 Kvôli tomu sú ľudia
 roztrpčení a pokladnica
 je zanechaná chudobná.
 Hoci tie rozptýlenia
 ešte stále neuspokojujú
 nadriadených,
 strádanie sa už stáva
 neznesiteľným
 pre poddaných.
 Takýto štát podľa hne
 akémukoľvek útoku
 a takíto ľudia zahynú

kvôli hladomoru.

A toto všetko je kvôli
nedostatku príprav.

A čo viac, jedlo je to,
čo si mudrci cenili.

História Zhou hovorí:

„Bez zásob jedla v skladoch
na tri roky dopredu,
nemôže byť štát štátom,
pretože je v nebezpečenstve,
že stratí svoju suverenitu.“

Také sú teda prípravy krajiny.